הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרכח תרכט

הָעֶלְיוֹנָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה: **ב** [1]הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ (י) בְּרֹאשׁ הָעֲגָלָה (יא) אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה, (יב) אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לַעֲמֹד בְּרוּחַ מְצוּיָה דְּיַבָּשָׁה, פְּסוּלָה, אֲבָל אִם יְכוֹלָה לַעֲמֹד בְּרוּחַ מְצוּיָה דְּיַבָּשָׁה, (יג) [2]אֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לַעֲמֹד בְּרוּחַ מְצוּיָה דְּיָם, (ג) (יד) כְּשֵׁרָה: **ג** [3]עֲשָׂאָהּ (טו) בְּרֹאשׁ הַגָּמָל אוֹ (טז) בְּרֹאשׁ (ג) הָאֵילָן, כְּשֵׁרָה, (יז) וְאֵין (ד) עוֹלִין לָהּ (יח) בְּיוֹם טוֹב. (יט) מִקְצָתָהּ עַל הָאִילָן וּמִקְצָתָהּ בְּדָבָר אַחֵר, אִם הוּא בְּעִנְיָן שֶׁאִם יִנָּטֵל הָאִילָן תִּשָּׁאֵר הִיא עוֹמֶדֶת וְלֹא תִּפֹּל, (כ) עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב, וְאִם לָאו, (כא) [4]אֵין עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב:

תרכט מִמָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת הַסְּכָךְ. וּבוֹ י״ט סְעִיפִים:

א דָּבָר שֶׁמְּסַכְּכִין בּוֹ (א) [א]צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה * צוֹמֵחַ מִן הָאָרֶץ וְתָלוּשׁ (ב) וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה, [ב]אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ צוֹמֵחַ מִן הָאָרֶץ, (ג) אַף עַל פִּי שֶׁגִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה, [ג]כְּגוֹן עוֹרוֹת שֶׁל בְּהֵמָה שֶׁלֹּא נָעְבְּדוּ שֶׁאֵינָם מְקַבְּלִים טֻמְאָה, אוֹ (ד) מֵינֵי מַתָּכוֹת, אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶם. (וְכֵן אֵין מְסַכְּכִין

ו מִשְׁנָה וּגְמָרָא שָׁם כ״ב (ע״ב) וְכ״ג (ע״א). ז מַשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא שָׁם. ח מִשְׁנָה שָׁם (כב:). ט דְּאִסּוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּיוֹם טוֹב בְּבַעֲלֵי חַיִּים וּבְמֻחְבָּר.

א מִשְׁנָה סֻכָּה י״א (ע״א). ב כִּדְלִיךְ רַב (שֶׁשֶׁת) [אַשֵׁי] וְרַב חִסְדָּא מִקַּרַאי (יב:). ג רַשׁ״י בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (יא. ד״ה וְאֵין גּוֹדְלוֹ) וְהָרַא״שׁ שָׁם (פ״א סי׳ כג) אַהָא דְּרַב (שֶׁשֶׁת) [אַשֵׁי] וְכוּ׳.

בֵּאֵר הֵיטֵב

ב (ב) כְּשֵׁרָה. אַף עַל פִּי שֶׁהַסְּפִינָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם. גְּמָרָא דַּף כ״ג (ע״א): **ג** (ג) הָאֵילָן. הֵיינוּ כְּשֶׁהַסְּכָךְ יוּכַל לַעֲמֹד בְּלֹא אִילָן, שֶׁסָּמְכוּ עַל קוֹנְדָּסִין, דְּאִם לֹא כֵּן אִסּוּר דְּגָזְרִינַן שְׁמָא יִסְּכֹךְ בּוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי סִימָן תרכ״ט סָעִיף ד׳ (סק״ח). ר״ן (י. ד״ה

מתני׳ הסומך) מִגַּן אַבְרָהָם (סק״ה): (ד) עוֹלִין. וְאִם עָבַר וְעָלָה, יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְאִם הַסְּכָךְ עַל הָאָרֶץ וְהַקָּנִים שֶׁל הַסְּכָךְ נִסְמָכִים עַל הָאִילָן, שָׁרֵי, וְלֹא גָּזְרִינַן שְׁמָא יַנִּיחַ עַל הַסְּכָךְ. מִגַּן אַבְרָהָם (סק״ו) עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סְכָךְ הָעֶלְיוֹנָה. דְּהַיְנוּ שֶׁעַל יְדֵי שְׁנֵיהֶם הָיְתָה צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מַחַמָּתָהּ, (ט) וּכְשֵׁרָה הַתַּחְתּוֹנָה. (י) וְאִם הָיְתָה הָעֶלְיוֹנָה בְּעַצְמָהּ צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מַחַמָּתָהּ, אַף הָעֶלְיוֹנָה כְּשֵׁרָה: **ב** (י) בְּרֹאשׁ הָעֲגָלָה. אַף דְּמִסְתַּלְטְלָה וְלֹא קְבִיעָא. וְעַל כֵּן הַסּוֹחֲרִים יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת סֻכָּה בָּעֲגָלוֹת (יא) שֶׁלָּהֶם שֶׁקּוֹרִין בֵּייִדי״ל, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְא בְּתוֹכָהּ גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרֹחַב שִׁבְעָה טְפָחִים בְּלֹא הַגַּלְגִּלִּים [חַיֵּי אָדָם (כלל קמו ס״מ)]. אֲכָל צָרִיךְ שֶׁיְּקֻשָּׁרֶנָּה שָׁם בְּחָזָק שֶׁתִּהְיֶה יְכוֹלָה לַעֲמֹד בְּרוּחַ הַמְּצוּיָה בָּאָרֶץ: (יא) אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה. הוּא (יג) מְקוֹם גְּבָהּוֹ שֶׁל סְפִינָה, וְהוּא גְּבוֹהַּ מְאֹד, וְהָרוּחַ שׁוֹלֶטֶת שָׁם וְעוֹקַרְתָּהּ: (יב) אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא קְשָׁרָהּ בְּחָזָק כָּלָל, שֶׁאֵיזֶה רוּחַ שֶׁיָּבוֹא יַעֲקָרֶנָּה, פְּסוּלָה, (יג) דַּאֲפִלּוּ דִּירַת עֲרָאי לֹא הָוְיָא: (יג) אֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לַעֲמֹד וְכוּ׳. דְּרוּחַ מְצוּיָה דְּיָם הוּא כְּרוּחַ שֶׁאֵינָהּ מְצוּיָה דְּיַבָּשָׁה: (יד) כְּשֵׁרָה. דְּעַל כָּל פָּנִים מִכְּלַל דִּירַת עֲרָאי (יד) לֹא נָפְקָא. וַאֲפִלּוּ (טו) בְּשָׁעָה שֶׁהוֹלֶכֶת עַל הַיָּם: **ג** (טו) בְּרֹאשׁ הַגָּמָל. הֵיינוּ שֶׁעֲשָׂאָהּ שָׁם הַדְּפָנוֹת בֵּין חֲטוֹטְרוֹתֶיהָ (טז) וְסָכַךְ עַל גַּבָּן: (טז) בְּרֹאשׁ הָאִילָן. תִּקֵּן מוֹשָׁבוֹ (יז) בְּרֹאשׁוֹ וְעָשָׂה שָׁם מְחִצּוֹת וְסָכַךְ: (יז) וְאֵין עוֹלִין לָהּ. מִפְּנֵי שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּיוֹם טוֹב בְּבַעֲלֵי חַיִּים וּבְמֻחְבָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב רֵישׁ סִימָן של״ו. וַאֲפִלּוּ אִם הַסֻּכָּה הִיא עַל הָאָרֶץ אֶלָּא שֶׁהַקָּנִים שֶׁל הַסְּכָךְ מְסֻמָּכִין עַל הָאִילָן, (יח) אָסוּר לַעֲלוֹת לָהּ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, גְּזֵרָה שְׁמָא יִשְׁתַּמֵּשׁ בַּהַסְּכָךְ, שֶׁיְּנִיחַ שָׁם חֲפָצָיו אוֹ יִתְלֶה בּוֹ שׁוּם דָּבָר, וְנִמְצָא מִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי הָאִילָן. (יט) וְאָפְשָׁר דְּדַוְקָא בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהָיוּ רְגִילִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּסְּכָךְ לְהַנִּיחַ וְלִתְלוֹת שָׁם חֲפָצֵיהֶם, אֲבָל עַכְשָׁו שֶׁאֵין רְגִילִין בְּכָךְ, אֵין חוֹשְׁשִׁין לָכָךְ, וּמַתָּר לַעֲלוֹת לְתוֹכָהּ אַף בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. (כ) וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה אֵין לִסְמֹךְ אֶת הַסְּכָךְ עַל הָאִילָן, שֶׁאֵין מַעֲמִידִין אֶת הַסְּכָךְ לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא בְּדָבָר הָרָאוּי לִסְכּוֹךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן תרכ״ט (ס״ו), עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם. וְאִם נָעַץ קוֹנְדָּסִין בְּאִילָן וְסָמַךְ הַסְּכָךְ עֲלֵיהֶן, (כא) שָׁרֵי אַף לְכַתְּחִלָּה: (יח) בְּיוֹם טוֹב. וְאִם עָבַר וְעָלָה בְּיוֹם טוֹב, (כב) יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְעַיֵּן בְּפָרֵי מְגַדִּים (מש״ז סק״ג שֶׁמְּסֻפָּק, אִם אֵין לוֹ בְּיוֹם טוֹב רַק סֻכָּה עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה אוֹ אִילָן, אִם מֻתָּר לוֹ לְכַתְּחִלָּה לַעֲלוֹת, עַיֵּן שָׁם. [א]וּבְבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ד) מַפִּיק דְּאָסוּר, דַּחֲכָמִים (כג) פְּטָרוּהוּ, עַיֵּן שָׁם: (יט) מִקְצָתָהּ עַל הָאִילָן וּמִקְצָתָהּ בְּדָבָר אַחֵר. הֵינוּ שֶׁעָשָׂה מִקְצַת קַרְקָעִית סֻכָּתוֹ וּמִקְצַת דְּפָנוֹתֶיהָ עַל רֹאשׁ הָאִילָן וּמִקְצַת דְּפָנוֹתֶיהָ וּמִקְצַת קַרְקָעִיתָהּ עַל דָּבָר אַחֵר, וְסָכַךְ עַל הַדְּפָנוֹת, אִם הִיא עֲשׂוּיָה בְּעִנְיָן שֶׁאִם יִנָּטֵל הָאִילָן תִּשָּׁאֵר (כד) הִיא עוֹמֶדֶת עַל הַדָּבָר אַחֵר וְלֹא תִּפֹּל וְכוּ׳: (כ) עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. הֵינוּ בְּסֶלָּם שֶׁלֹּא עַל דֶּרֶךְ הָאִילָן: (כא) אֵין עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. דִּכְיָוָן שֶׁמְּסִיכָתָהּ עַל הָאִילָן, נִמְצָא כְּשֶׁנִּכְנָס לְתוֹכָהּ מְשַׁתֵּמֵשׁ בְּאִילָן:

א (א) צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְכוּ׳. דִּכְתִיב (דברים טז יג) 'חַג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה וְגוֹ' בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ' וְדָרְשִׁינַן שֶׁיַּעֲשֶׂה הַסֻּכּוֹת מִמַּה שֶׁמְּאַסֵּף מִפִּסְלַת גָּרֶן וְיָקֶב, דְּהַיְנוּ קַשִּׁין וְאָשְׁכּוֹלוֹת (ה) וְרֵיקָנִין, הִלְכָּךְ אֵין מִסַּכְּכִין אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁצּוֹמֵחַ מִן הָאָרֶץ וְהוּא עַכְשָׁו תָּלוּשׁ וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה, דּוּמְיָא דְּפִסְלַת גָּרֶן וְיָקֶב שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כָּל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ: (ב) וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה. פֵּרוּשׁ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה: (ג) אַף עַל פִּי שֶׁגִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ. כְּלוֹמַר שֶׁמִּתְגַּדֵּל עַל הָאָרֶץ, וּלְשׁוֹן 'מִן' לָאו דַּוְקָא: כְּגוֹן חֲתִיכוֹת מַתָּכוֹת שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ מֵהֶם שׁוּם כֵּלִים, שֶׁעֲדַיִן אֵינָם מְקַבְּלִין טֻמְאָה. וְאַף דִּיסוֹדָם גַּם כֵּן מִן הָאָרֶץ, וְהוּא הַדִּין עָפָר מַמָּשׁ, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶם, דִּבְעִינַן דַּוְקָא שֶׁיִּהְיוּ צוֹמְחִין מִן הַקַּרְקַע וְלֹא קַרְקַע מַמָּשׁ:

בְּאוֹר הַלָּכָה

א * צוֹמֵחַ מִן הָאָרֶץ וְתָלוּשׁ וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״א) דְּכָל זֶה דְּרִשִׁינַן מִקְּרַאי, הִלְכָּךְ דְּאוֹרַיְיתָא נִינְהוּ וּלְעִכּוּבָא, דְּהֵינוּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ צוֹמֵחַ מֵאָרֶץ אוֹ מְחֻבָּר אוֹ דָּבָר שֶׁרָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה מִן הַתּוֹרָה, פָּסוּל מִדְּאוֹרַיְיתָא. אֲבָל דָּבָר שֶׁרָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה מִדְּרַבָּנָן, פָּסוּל רַק מִדְּרַבָּנָן, וְעַל כֵּן אִם אֵין לוֹ לְסַכֵּךְ רַק בְּדָבָר זֶה, יֵשׁ לוֹמַר דְּיַסֵּכֵּךְ בּוֹ וְלֹא יְבָרֵךְ [פְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״א)]:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב כתב (ס״ה), שאסור להשתמש בבעלי חיים ובמחובר לקרקע וכו׳, ואין דוחין אפילו שבות של דברי סופרים מפני קיום מצות סוכה. ומשמע מלשונו שאפילו אם אין לו סוכה אחרת גם כן אסור לעלות לה ביו״ט.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּעָפָר) (ר"ן (ו: ד"ה מתני')): **ב** [ד]וְכֵן דָּבָר שֶׁמִּקַּבֵּל (פ) טֻמְאָה, כְּגוֹן (ג) (ה) [*]שְׁפוּדִין (ו) וַאֲרֻכּוֹת הַמִּטָּה: (ז) וְכָל הַכֵּלִים, אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶם, [ה]וַאֲפִלּוּ אִם נִשְׁבְּרוּ (ח) שֶׁלֹּא נִשְׁאַר בָּהֶם שִׁעוּר קַבָּלַת טֻמְאָה: **ג** [ו]סְכָכָהּ (ג) [ג] (ט) בְּחֲצִיִּם שֶׁאֵין לָהֶם בֵּית קִבּוּל, (י) כְּשֵׁרָה, וְשֶׁיֵּשׁ בָּהֶם בֵּית קִבּוּל, פְּסוּלָה: **ד** [ז]סְכָכָהּ בְּפִשְׁתָּן (יא) שֶׁלֹּא נִדַּךְ וְלֹא נִפַּץ, כְּשֵׁרָה, דְּעֵץ בָּעֶלְמָא הוּא, אֲבָל אִם נִדַּךְ וְנִפַּץ (ל) (יב) פְּסוּלָה: **ה** [ח]בַּחֲבָלִים (יג) שֶׁל פִּשְׁתָּן, [*]פְּסוּלָה, שֶׁל גֶּמִי וְשֶׁל סִיב, כְּשֵׁרָה: **ו** [ט]בְּמַחְצֶלֶת שֶׁל קָנִים וְקַשׁ וְשִׂיפָּה וְגֶמִי, בֵּין שֶׁהִיא חֲלָקָה שֶׁהִיא רְאוּיָה לִשְׁכִיבָה, בֵּין שֶׁאֵינָהּ חֲלָקָה (יד) שֶׁאֵינָהּ

ד מִשְׁנָה שָׁם ט"ו (ע"א). (*) (בְּשִׁפּוּדִים שֶׁל עֵץ מְיֻרָּי, דִּין מִינֵי מִתָּכוֹת כְּבָר נִזְכַּר לְעֵיל אַף שֶׁאֵינוֹ כֵּלִי). ה מֵימְרָא דְּרַב אַמֵּי שָׁם (ע"ב). ו מֵימְרָא דְּרַבִּי י"ב (ע"ב). ז מֵימְרָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן שָׁם וּכְפֵרוּשׁ הָרִי"ף (ו: ד"ה ואמר) וְהָרַא"ש (פ"א סי' כב) וְתַרְתֵּי"ם בְּפָרָק ה' (ה"ד). ח הָרַמְבַּ"ם שָׁם מֵהֵירוּשַׁלְמִי. (פ"א ה"ה) [*]) (פֵּרוּשׁ הָרַב הַמַּגִּיד מִפְּנֵי שֶׁאֵין צוּרָתָן עוֹמֶדֶת וְכֵאלּוּ אֵינָם מִגִּדּוֹלֵי אָרֶץ). ט מִשְׁנָה שָׁם י"ט (ע"ב) וּכְאוּקְמָתָא דְּרַב פָּפָּא כ' (ע"א) וּכְתַנָּא קַמָּא וּכְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי דוֹסָא בְּבְרַיְתָא (שם), הָרִי"ף (ט:) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפָרָק ה' (ה"ז).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ג] בְּחֲצִיִּם. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּשָׁבוּת חֵלֶק א' סִימָן ל"ג לְיַשֵּׁב סְתִירַת הָרַמְבַּ"ם מִכָּאן (פ"ה ה"ח) לְהִלְכוֹת טֻמְאַת כֵּלִים (פרק ב ה"ג) שֶׁפָּסַק שָׁאֵינוֹ בֵּית קִבּוּל, וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁתָּרַץ. וְנֶאֱמַת שֶׁכָּבָר עָמַד בָּזֶה בְּתְשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א (ח"א) סִימָן קצ"ה. וְשׁוּב רְאִיתִי בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"א) שֶׁהֵבִיא הָרַשְׁבָּ"א, וְכָתַב שֶׁגַּם בְּקֹרֵית סֵפֶר לְהַמַּבִּי"ט עָמַד עַל זֶה, וְכָתַב דִּסְפֵי עֲלֵי לְיַשֵּׁב כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּרֹאשׁוֹן לְצִיּוֹן דַּף נ"ג (יב: ד"ה גמרא), עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הָאֶלְיָה רַבָּה (סק"ב) בְּשֵׁם לִקּוּטֵי מָהֲרִי"ל (מנהגים) שֶׁרָאָה עַל הַסֻּכָּה מַגָּפָ עֵץ וּבְרֹאשׁוֹ מְחֻשָּׁק בְּרֶזֶל, וְצִוָּה לְהַסִּירוֹ, דְּשֶׁבָּר כְּלִי הוּא וְשָׁמָּא נִטְמָא, עַיֵּן שָׁם. וּמֵה שֶּׁכָּתַב וְנִטְמָא, לְאוֹ דַּוְקָא, דְּלְאוֹ בְּנִטְמָא תַּלְיָא, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהָיָה רָאוּי לְטֻמְאָה וְנִדְחָה מִלִּהְיוֹת מְכֻשָּׁר לְסֻכָּה, שׁוּב אֵין חוֹזֵר וְנִרְאֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּלִבּוּשׁ (ס"ב). וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים בָּזֶה (א"א סק"ב):

בַּאֵר הֵיטֵב

ב (פ) טֻמְאָה. אֲפִלּוּ מִידֵי שֶׁמִּקַּבֵּל טֻמְאָה מִדִּרְבָּנָן. ט"ז (סק"ה): **(ג) שְׁפוּדִין.** כָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש וכן כל דבר), הַיְנוּ שֶׁל עֵץ, דְּאִלּוּ שֶׁל מַתָּכוֹת תִּפּוֹק לֵהּ מִשּׁוּם דְּאֵין גִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ. וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"א) כָּתַב, דַּוְקָא שֶׁל מַתָּכוֹת, אֲבָל שֶׁל עֵץ אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה אֲפִלּוּ מִדִּרְבָּנָן, דִּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ נִינְהוּ, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן יָד אַהֲרֹן (הגב"י): **ג (ג) בְּחֲצִיִּם.** וְאִם הָיוּ פַּעַם אַחַת בְּבַרְזֶל, פְּסוּלִים, אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְּלוּ אַחַר כָּךְ. בַּ"ח (ס"ב). וְקָנִים, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בֵּית קִבּוּל, כְּשֵׁרִים, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ לְקַבָּלָה, וְהוּא הַדִּין מַרְצֵב. אַחֲרוֹנִים. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן (י"ב) (י"א), וְדַע דְּכָל כְּלֵי עֵץ הָרְחָב קְצָת וְרָאוּי לְהַנִּיחַ עָלָיו דָּבָר, מְקַבֵּל טֻמְאָה, דְּדָמֵי לְבֵית קִבּוּל, וְאִם כֵּן אֵין לְהַנִּיחַ מָרָא וּמַגְרֵפָה עַל הַסֻּכָּה אֲפִלּוּ נִשְׁבְּרָה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְטַ"ז (ס"ק יא) כָּתַב שָׁם דְּאֵין לְהַנִּיחַ לְמַעְלָה מִן הַסְּכָךְ בָּאְוִיר וְכָל שֶׁכֵּן בְּסְכָךְ עַצְמוֹ שׁוּם כְּלִי, אֲפִלּוּ שִׁבְרֵי כְּלִי, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן יָד אַהֲרֹן (הגה"ט): **ד (ז) פְּסוּלָה.** שְׁנִשְׁתַּנְּיַת צוּרָתָהּ, וְהֵרֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ב (ה) שְׁפוּדִין. שֶׁל מַתָּכוֹת, אֲבָל שֶׁל עֵץ אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה אֲפִלּוּ נִשְׁבְּרָה אֲפִלּוּ מִדִּרְבָּנָן, כְּמוֹ חֲצִיִּם זְכָרִים דִּסְעִיף ג', דִּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ נִינְהוּ, וּמֵהָתָם לְסֻכָּךְ בָּהֶן, וְאִם כֵּן דְּמֵירֵי בְּשֶׁל מַתָּכוֹת הוּא מִשְׁנָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, דְּהָא בְּלָאו הָכִי אֵין מְסַכְּכִין, דְּהָא אֵינוֹ צוֹמֵחַ מִן הָאָרֶץ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א)]. (ג) וְהָאֲחֲרוֹנִים יִשְׁבוּ קְשָׁיָתוֹ, דְּמֵירֵי בְּשֶׁל עֵץ, וּבְרֹאשֵׁי הַשְּׁפוּדִין יֵשׁ קָצָת בְּרֶזֶל, וּכְהַאי גַּוְנָא גַּם הָעֵץ מְקַבֵּל טֻמְאָה עַל יְדֵי הַבְּרֶזֶל שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, אָכֵן כֵּיוָן דְּעִקַּר הַסְּכָךְ הוּא מִן הָאָרֶץ, וְאֵין צָרִיךְ לַבְּרֶזֶל לְצָרְכוֹ הַסְּכָךְ, הֲוֵה אֶמְיָנָא דְּמֵתָר לְסֻכָּךְ בּוֹ, קָא מַשְׁמַע לָן דְּפָסוּל הוֹאִיל וּמְקַבֵּל טֻמְאָה עַל יְדֵי הַבְּרֶזֶל: **(ו) וַאֲרֻכּוֹת הַמִּטָּה.** אֲפִלּוּ הֵם שֶׁל עֵץ. (ז) וְאַף שֶׁאֵינָן מִטָּה שְׁלֵמָה, פְּסוּלִין לְסִכּוּךְ, הוֹאִיל דְּמִמִּטָּה שְׁלֵמָה קָאָתוּ: **(ז) וְכָל הַכֵּלִים.** אֲפִלּוּ מִידֵי דְּמִקַּבֵּל טֻמְאָה (ז) רַק מִדִּרְבָּנָן: **(ח) שֶׁלֹּא נִשְׁאַר בָּהֶן שִׁעוּר וְכוּ'.** כֵּיוָן שֶׁפַּעַם אַחַת הָיוּ רְאוּיִין לְקַבָּלַת טֻמְאָה, גָּזְרוּ בָּהֶן חֲכָמִים שֶׁלֹּא לְסַכֵּךְ בָּהֶן לְעוֹלָם. אָכֵן אוֹתָן הַכֵּלִים שֶׁאֲפִלּוּ בִּשְׁלֵמוּתָן לֹא הָיוּ מְקַבְּלִין טֻמְאָה אֶלָּא מִדִּרְבָּנָן, (ה) אִם נִשְׁבְּרוּ מֻתָּר לְסַכֵּךְ בָּהֶן: **ג (ט) בְּחֲצִיִּם שֶׁאֵין לָהֶם בֵּית קִבּוּל.** דְּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה: **(י) כְּשֵׁרָה.** וְאִם הָיוּ פַּעַם אַחַת בְּבַרְזֶל, (ו) פְּסוּלִים, אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְּלוּ אַחַר כָּךְ, דְּכֵיוָן דְּפַעַם אַחַת הָיוּ רְאוּיִים לְקַבֵּל טֻמְאָה, נִשְׁאַר שָׁם פְּסוּל עֲלֵיהֶם, וְכַנ"ל בְּסָעִיף ב'. (ז) קָנִים הַנִּבְרָאִים חֲלוּלִים, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהֶן בֵּית קִבּוּל, אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה, לְפִי שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ לְקַבָּלָה, לְפִיכָךְ מֻתָּר לְסַכֵּךְ בָּהֶם. וְכֵן מֻתָּר לְסַכֵּךְ (מ) בְּצִנּוֹר, לְפִי שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְקַבָּלָה. (ט) וְכָל כְּלֵי עֵץ הָרָחְב קְצָת וְרָאוּי לְהַנִּיחַ עָלָיו דָּבָר, מְקַבֵּל טֻמְאָה (י) מִדִּרְבָּנָן, דְּדָמֵי לְבֵית [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ב)]: **(מ)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (ה: ד"ה מסגרתו): **(י)** כֵּן מוֹכִח שָׁם בְּתוֹסָפוֹת [בְּבִרְכֵי יוֹסֵף] (ס"ק יד): **ד (יא) שֶׁלֹּא נִדַּךְ וְלֹא נִפַּץ.** (פ"ה ה"ד) וְאֶלְיָה רַבָּה (סק"ד): **(יב) פְּסוּלָה.** שְׁנִשְׁתַּנְּיַת צוּרָתָהּ. וְעַיֵּן בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"ד) דְּדַעְתּוֹ נוֹטָה דִּכְשֵׁעַת הַדְּחַק יֵשׁ לְהָקֵל לְסֻכָּךְ כְּשֶׁנִּשְׁבְּרָה, כֵּיוָן דַּאֲפִלּוּ בְּעוֹד שֶׁהִיא שְׁלֵמָה אֵין טֻמְאָתוֹ אֶלָּא מִדִּרְבָּנָן, אֵין לְגָזֹר בִּשְׁבוּרָה, וְכַנ"ל בְּסָעִיף קָטָן ח': **ד (יא) שֶׁלֹּא נִדַּךְ וְלֹא נִפַּץ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף דְּמִתְּחִלָּה (יא) נִשְׁרוּ הַגַּבְעוֹלִין בְּמַיִם, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דַּעֲדַיִן לֹא נִדַּךְ, בְּכְלַל עֵץ הוּא. וּמִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה דְּאִם הָיָה נִדַּךְ, אַף שֶׁלֹּא נִפַּץ, פָּסוּל, (יב) וּמִסּוֹף דְּבָרָיו מַשְׁמַע דְּנִדַּךְ וְנִפַּץ בָּעִינַן, אֲבָל נִדַּךְ לְחוּד לֹא. וְעַיֵּן בְּפְרִישָׁה (דרישה סק"א) וּבְאוּר הַגְּרָ"א, וּמִשְׁמַע שֶׁמְּצַדְּדִים לְהָקֵל. (יג) וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְהָקֵל אַף בִּנְשִׁרוּ לְחוּד רַק בִּמְקוֹם הַדְּחַק: **(יב) פְּסוּלָה.** (יד) מִדִּרַבָּנָן, מִפְּנֵי (טו) שֶׁאֵין צוּרָתוֹ עוֹמֶדֶת עָלָיו, וּמַחֲזֵי כְּאִלּוּ אֵינוֹ מְגַדּוֹלֵי קַרְקַע. וְעוֹד (טז) כֵּיוָן דְּרָאוּי לְתָתָם לְתוֹךְ כָּרִים וּכְסָתוֹת, וְאָז יְקַבְּלוּ טֻמְאָה. וְעַל כֵּן גַּם (יד) בִּנְעָרָת שִׁבְרֵי גְּבָעוֹלִין הַנִּנְעָר מִן הַפִּשְׁתָּן אֵין מְסַכְּכִין בּוֹ, דְּגַם מֻמָּנוּ רְאוּי לְמַלֹּא כָּרִים וּכְסָתוֹת. וְהִנֵּה לְפִי הַטַּעֲמִים הָאֵלּוּ, אֲפִלּוּ בְּצֶמֶר גָּפָן וְקָנָבּוֹס שֶׁאֵין מְטַמְּאִין בְּנֶגָעִים, אִם נִדַּךְ וְנִפַּץ אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶם. וְעוֹד כָּתְבוּ טַעַם, (יח) מִפְּנֵי דְּכֵיוָן דִּכְבָר נִדַּךְ וְנִפַּץ, קָרוֹב הוּא לְטַוּוֹתוֹ, וְיִקַּבֵּל טֻמְאָה, עַל כֵּן גְּזְרוּ שֶׁלֹּא לְסַכֵּךְ בּוֹ. (יט) וּלְפִי זֶה בְּצֶמֶר גָּפָן וְקָנָבּוֹס דְּאֵין מְקַבֵּל טֻמְאָה כְּלָל, לֹא שַׁיָּךְ הַאי גְּזֵרָה. וְיֵשׁ לְהָחְמִיר: **ה (יג) שֶׁל פִּשְׁתָּן.** אַף (כ) שֶׁאֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה, שֶׁאֵינָם כֵּלִי, מִכָּל מָקוֹם נִשְׁתַּנָּה (כא) צוּרָתָן וְאֵינוֹ נִרְאֶה כְּגַדּוֹלֵי קַרְקַע. וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין (כב) בַּחֲבָלִים שֶׁל קָנָבּוֹס: **ו (יד) שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לִשְׁכִיבָה.** אֵין הַלָּשׁוֹן מְדֻקְדָּק, דְּאִי אֵינָהּ רְאוּיָה כְּלָל, אַמַּאי אָמְרִינַן דִּסְתָמָא לִשְׁכִיבָה, (כג) אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

עַל זֶה וְכֵיוָן דִּסְפֵקָא הוּא אָזְלִינַן לְחֻמְרָא, וּמִשְׁמַע דְּמַחְמִיר בְּכָל גַּוְנֵי. וְהִנֵּה"ג הָכָתַב דְּכָל הַפּוֹסְקִים הַקַּלּוּ בָּזֶה, לֹא הָיָה לְפָנָיו כָּל אֵלּוּ הַפּוֹסְקִים (כִּי בְיָמָיו לֹא נִדְפְּסוּ). **וּבִנְדַךְ וְלֹא נִפַּץ צָרִיךְ עִיּוּן אִם יֵשׁ לְהָקֵל אַף בְּמָקוֹם הַדְּחַק,** אַחֲרֵי דְּמִהָרִי"ף וְהָרַמְבַּ"ם אֵין לָנוּ שׁוּם רְאָיָה שֶׁמְּקִלִּין בָּזֶה (כִּי לֹא מָצִינוּ מִי שֶׁמְּקֵל בָּזֶה בְּהָדְיָא כִּי אִם הָרִיטְבָּ"א לְבַדּוֹ (יב: ד"ה לכך נראה)), וְגַם בְּאֶלְיָה רַבָּה (סק"ד) נִשְׁאַר בָּזֶה בְּצָרְיוֹ עִיּוּן. **וְיֵשׁ לִנְהֹג בָּזֶה כְּדַעַת הַפְּרִי מְגַדִּים** (משז"ה סק"ו), **דִּלְכַתְּחִלָּה אֵין לְסַכֵּךְ בְּנִדַּךְ וְלֹא נִפַּץ, וְהֵיכָא דְּלִית לֵהּ כִּי אִם זֶה, יֵשׁ לוֹמַר דִּכְשֵׁר: (יז) וְזֹאת לְדַעַת הָרִי"ף** (ו:) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ה ה"ד) וְהָרַא"ש (פ"א סי' כד) **דְּסִקְסוּ הַבַּיְיָא לְקַלָּא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְדַעַת רַשְׁ"י** (שם ד"ה סככה) **וְהָעִטּוּר** (שם) **וְהָרִ"י אִבֶן גִּיאוּת וְשִׁבְלֵי הַלֶּקֶט** (שם) **וְהָרִיאַ"ז** (שם) **הוּא מְדַאוֹרַיְתָא: (טו)** רַמַ"ם (שם): **(טז)** רַאֲבַ"ד (שם): **(יז)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) לְדַעַת הָרַאֲבַ"ד: **(יח)** תּוֹסְפוֹת (שם ד"ה באנינצ') וְרַ"ן (ז: ד"ה אמר רב יהודה): **(יט)** אַחֲרוֹנִים לְדַעַת זוֹ: **ה (כ)** רַמַ"ם פֶּרֶק א' מֵהִלְכוֹת כֵּלִים הֲלָכָה י"ב. **וּלְדַעַת רַשְׁ"י** בְּמִסֶּכֶת שַׁבָּת בְּדַף ס"ד (ע"א ד"ה ותולה), **דַּוְקָא כְּשֶׁלֹּא נִטּוּ מִתְּחִלָּה, אֲבָל אִם נִטּוּ וְאַחַר כָּךְ קוֹלְעִין אוֹתָן, הוּא בִּכְלָל אָרִיג, עַיֵּן שָׁם, וּמִן הַתּוֹרָה אֵין מְסַכְּכִין בָּהֶן: (כא)** (סק"ד) בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנָה (פ"ה ה"ד): **(כב)** הַגְּרַ"ז (ס"ו): **ו (כג)** מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בְּשׁוּ"ע הָרַב (ס"ד) כָּתַב כְּדַעַת הַמַּג"א שֶׁאֵין לִסְכֹּךְ בְּמַרְא וּמַגְרֵפָה וְכֵן אֵין לְהַנִּיחַ עַל גַּבֵּי הַסְּכָךְ לְהַחֲזִיקוֹ, אֲפִלּוּ אִם נִשְׁבְּרוּ.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah